

Ю. М. Дзюрах,
доктор філософії за спеціальністю публічне управління та адміністрування, доцент,
доцент кафедри адміністративного та фінансового менеджменту,
Національний університет "Львівська політехніка"
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7131-7468>

DOI: 10.32702/2306-6814.2026.7.462

МОДЕЛІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Yu. Dziurakh,
Doctor of Philosophy in Public Management and Administration, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Administrative and Financial Management, Lviv Polytechnic National University

PUBLIC MANAGEMENT MODELS OF THE AGRO-INDUSTRIAL COMPLEX INNOVATIVE DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION

Стаття присвячена аналізу сучасних моделей публічного управління інноваційним розвитком регіонів в умовах цифровізації з урахуванням секторальної специфіки економіки. У дослідженні розглянуто адміністративно-командну, ринково-орієнтовану, інституційно-мережеву та цифрову (смайт) моделі управління, здійснено порівняльний аналіз їх реалізації у різних країнах та визначено ключові переваги і обмеження кожної з них у контексті забезпечення збалансованого регіонального розвитку на прикладі АПК.

Особливу увагу приділено формуванню та оцінюванню гібридної моделі публічного управління, що поєднує елементи цифровізації, ринкових стимулів та мережевої взаємодії як базових компонентів регіональних інноваційних екосистем. Доведено, що ефективне управління інноваційним розвитком регіону в умовах цифрової трансформації потребує інтеграції цифрових технологій, стимулювання інвестиційної активності, розвитку інституційної взаємодії між органами влади, бізнесом та науковими установами, а також формування цифрових платформ управління.

На прикладі агропромислового комплексу як одного з базових секторів регіональної економіки продемонстровано практичні аспекти реалізації зазначених моделей, зокрема в частині впровадження цифрових технологій (IoT, аналітика даних, штучний інтелект) та розвитку кластерних і мережевих форм взаємодії. Показано, що державна політика цифровізації, реалізована через стратегічні ініціативи та секторальні програми, формує передумови для активізації інноваційних процесів не лише в аграрному секторі, але й у ширшому регіональному економічному середовищі.

Обґрунтовано, що гібридна модель публічного управління забезпечує координацію між численними акторами регіонального розвитку, сприяє інтеграції цифрових технологій у різні сфери економіки та підвищує конкурентоспроможність регіонів. Водночас її реалізація супроводжується низкою обмежень, серед яких високі вимоги до ресурсного забезпечення, потреба у кваліфікованих кадрах, складність міжсекторальної координації та наявність регіональних диспропорцій у доступі до інновацій.

За результатами дослідження сформульовано рекомендації щодо оптимізації моделей публічного управління інноваційним розвитком регіонів в Україні, які передбачають комплексне поєднання цифрової трансформації, ринкових механізмів та інституційного розвитку. Отримані результати можуть бути використані для розроблення державної та регіональної політики інноваційного розвитку, а також для подальших наукових досліджень у сфері цифрового врядування та регіональної економіки.

The article is devoted to the analysis of modern models of public management of regional innovative development in the context of digitalization, taking into account the sectoral specifics of the economy. The study examines administrative-command, market-oriented, institutional-network, and digital (smart) management models, provides a comparative analysis of their implementation in different countries, and identifies the key advantages and limitations of each in ensuring balanced regional development, using the agro-industrial complex as an illustrative case.

Particular attention is paid to the formation and evaluation of a hybrid model of public management that combines elements of digitalization, market incentives, and network interaction as core components of regional innovation ecosystems. It is substantiated that effective management of regional innovative development under conditions of digital transformation requires the integration of digital technologies, stimulation of investment activity, development of institutional interaction between public authorities, business, and research institutions, as well as the establishment of digital governance platforms.

Using the agro-industrial complex as one of the fundamental sectors of the regional economy, the paper demonstrates practical aspects of implementing these models, particularly in terms of deploying digital technologies (IoT, data analytics, artificial intelligence) and developing cluster-based and network forms of interaction. It is shown that state digitalization policy, implemented through strategic initiatives and sectoral programs, creates preconditions for intensifying innovation processes not only in the agricultural sector but also within the broader regional economic environment.

It is argued that the hybrid model of public management ensures coordination among multiple actors of regional development, facilitates the integration of digital technologies across various sectors of the economy, and enhances regional competitiveness. At the same time, its implementation is associated with several limitations, including high resource requirements, the need for qualified personnel, the complexity of cross-sectoral coordination, and regional disparities in access to innovation.

Based on the research findings, recommendations are developed for optimizing public management models of regional innovative development in Ukraine, involving a comprehensive combination of digital transformation, market mechanisms, and institutional development. The results can be used for the formulation of national and regional innovation policies, as well as for further research in the field of digital governance and regional economics.

Ключові слова: публічне управління, інноваційний розвиток, агропромисловий комплекс, цифровізація, гібридна модель, адміністративно-командна модель, інституційно-мережеве управління, ринково-орієнтовані механізми, цифрові технології в АПК, смарт-управління.

Key words: public administration, innovative development, agro-industrial complex, digitalization, hybrid model, administrative-command model, institutional-network management, market-oriented mechanisms, digital technologies in agro-industrial complex, smart management.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У сучасних умовах цифровізації та глобальної конкуренції ключового значення набуває ефективне публі-

чне управління інноваційним розвитком регіонів як базового рівня формування економічної стійкості та конкурентоспроможності держави. Інтеграція цифрових технологій, зокрема великих даних, штучного інтелекту, інтернету речей та блокчейн-рішень, трансформує підходи до управління соціально-економічними проце-

сами, відкриваючи нові можливості для оптимізації ресурсів, підвищення продуктивності та забезпечення сталого розвитку територій. За таких умов зростає потреба у формуванні сучасних моделей публічного управління, здатних поєднувати стратегічне планування, державну політику та механізми стимулювання інноваційної діяльності на регіональному рівні.

Актуальність дослідження визначається невідповідністю традиційних підходів до управління регіональним розвитком викликам цифрової економіки, що зумовлює необхідність розроблення нових управлінських моделей, орієнтованих на інтеграцію інновацій, підвищення ефективності державного регулювання та адаптивність до динамічних змін середовища. У цьому контексті агропромисловий комплекс виступає одним із ключових секторів регіональної економіки, на прикладі якого проявляються як потенціал цифрової трансформації, так і обмеження існуючих управлінських підходів.

Вивчення існуючих моделей та формування комплексних підходів до публічного управління інноваційним розвитком регіонів сприятиме підвищенню їх конкурентоспроможності, забезпеченню збалансованого соціально-економічного розвитку та ефективній інтеграції України у глобальні цифрові економічні процеси.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Наукові публікації присвячені проблемам цифровізації, інновацій та публічного управління в агропромисловому комплексі демонструють зростаючий інтерес дослідників до інтеграції цифрових технологій у систему державного управління та розвитку АПК. Зокрема, українські науковці, такі як Кашульська Т. [1], Кифяк В. [2], Мазур В. [3], Юрчук Н. та Кіпоренко С. [4] та ін. активно досліджують впровадження цифровізації у державне управління АПК, відзначаючи значущість використання IoT-платформ, великих даних та штучного інтелекту для підвищення продуктивності і стійкості сектору й оптимізації бізнес-процесів. Аналіз таких інструментів показано в системному огляді Гончаренка О. [5], де цифрові технології розглядаються як ключові елементи "розумного агропромислового комплексу" України, що сприяють ефективнішій організації діяльності та зменшенню ризиків управління. У контексті загальної цифрової трансформації публічного управління, Газида Л. та Олифіренко Ю. [6] аналізують механізми публічного управління в умовах цифрових трансформацій на регіональному рівні, підкреслюючи важливість кооперації державних органів і місцевих структур для забезпечення балансу соціально-економічного розвитку. Дослідження Сокольської Т., Поліщук С. та Білик О. [7] вказують на низку проблем та стримуючих факторів інноваційної діяльності в АПК України, зокрема відсутність фінансування, недостатній розвиток інфраструктури та інституційних механізмів, що вимагає модернізації системи управління та створення сприятливого середовища для впровадження інновацій. Науковці Вовчак О. та ін. [8] аналізують роль державних стимулів, податкових та фінансових механізмів у формуванні сприятливого інвестиційного середовища в агросекторі, що є важливою складовою інноваційної політики та підвищення продуктивності в умовах цифровізації.

Аналіз міжнародних досліджень також підкреслює важливість цифрової трансформації для сільського господарства. Наприклад, загальносвітові дослідження ролі цифрової трансформації в аграрному секторі показують, що цифровізація виступає каталізатором модернізації виробничих практик, сприяючи переходу до "розумного" та сталого агровиробництва і підвищуючи адаптивність сектору до глобальних викликів [9]. У світовій науковій літературі також звертається увага на цифрове врядування як окремий напрям досліджень у сфері публічного управління: зокрема, вплив цифрових технологій і платформ на підвищення прозорості, ефективності та підзвітності державної адміністрації в умовах цифрової трансформації обговорюється у міжнародних роботах, які аналізують e-governance та інструменти цифрового управління [10]. Наукове дослідження, що розглядає розвиток сталих і резильєнтних аграрних систем у країнах Європи в контексті цифрового врядування, показало, що розширення цифрових публічних сервісів у сільському господарстві має складний, але істотний вплив на ефективність аграрних секторів. Авторами підкреслюється важливість формування політик, що забезпечують включення цифрових ініціатив у публічні послуги, оскільки вони впливають на загальні показники продуктивності та стратегічну адаптацію агросектору до змін [11]. Окремий напрям міжнародних досліджень присвячений взаємозв'язку цифрової трансформації та підтримки стійких продовольчих систем. Наприклад, дослідження [12] показує, що цифрові технології та платформи, включно з системами обробки даних, прийняття рішень на основі аналітики та автоматизованими рішеннями, сприяють ефективності, стійкості та оптимізації агровиробництва.

Загалом, наукові публікації як українських, так і іноземних науковців підтверджують, що цифровізація та інноваційні підходи у публічному управлінні АПК стають ключовими чинниками підвищення продуктивності, прозорості та конкурентоспроможності аграрних секторів. Вони висвітлюють складові цифрових моделей управління, інструменти впровадження, можливі бар'єри та перспективи розвитку, що створює ґрунт для подальших досліджень у сфері інтеграції цифрових технологій у державну політику та практику управління агропромисловим комплексом.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є аналіз та порівняння моделей публічного управління інноваційним розвитком регіонів в умовах цифровізації на прикладі АПК, визначення їхніх переваг і обмежень, а також оцінювання можливостей їх застосування в Україні з урахуванням сучасних цифрових і ринкових трансформацій. Окремим завданням є обґрунтування ролі агропромислового комплексу як одного з базових секторів регіональної економіки для апробації та ілюстрації ефективності зазначених моделей.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Публічне управління інноваційним розвитком агропромислового комплексу в умовах цифровізації перед-

бачає формування стратегій, структур та механізмів, які забезпечують інтеграцію інновацій у державну політику та господарську практику. У науковій літературі виділяють декілька типових моделей такого управління:

1. Адміністративно-командна модель, що базується на централізованому управлінні та директивному контролі з боку державних органів. Модель передбачає встановлення нормативів, планових показників та пріоритетів розвитку інновацій у АПК. Основною перевагою є можливість швидкого реагування на кризові ситуації, тоді як недоліком — низька гнучкість та слабка стимуляція ініціативи суб'єктів аграрного сектору. Прикладом цієї моделі є Китайська національна програма "розумного сільського господарства" (Smart Agriculture Action Plan 2024—2028). У Китаї державна політика управління інноваційним розвитком АПК має чітко централізований характер. Міністерство сільського господарства та сільських справ (MARA) ухвалило п'ятирічний план "Розумне сільське господарство" на період 2024—2028 роки, який передбачає розвиток цифрових технологій у сільському господарстві, створення національної платформи аграрних даних, використання великих даних, GPS технологій та штучного інтелекту для підвищення продуктивності виробництва. Програма координується центральними органами влади та включає підтримку наукових інститутів і централізовано спрямовані інвестиції у R&D та цифрову інфраструктуру [13].

Специфіка реалізації адміністративно-командної моделі:

- пріоритет — централізоване стратегічне планування і втручання держави в усі ланки аграрного сектору;

- цифрові системи, бази даних і стандартизовані технологічні рішення впроваджуються через державні програми;

- рушієм реформи є державні органи, які планують, фінансують і контролюють виконання.

2. Ринково-орієнтована модель зосереджується на створенні умов для розвитку інновацій через механізми ринку: державні гранти, податкові пільги, інвестиційні стимули та партнерство з приватними підприємствами. Модель сприяє залученню інвестицій та комерціалізації нових технологій, проте потребує ефективної нормативно-правової бази та прозорих механізмів підтримки. За цією моделлю реалізовується політика цифровізації сільського господарства країн ЄС. Європейська Комісія визначила цифровізацію сільського господарства як ключову складову "Політичних орієнтирів на 2024-2029 роки", що включає підтримку інновацій через фінансові стимули, гранти, механізми співфінансування і розвиток цифрових технологій серед фермерів та АПК-підприємств [14].

Специфіка реалізації ринково-орієнтованої моделі:

- ринок та приватний сектор активно залучаються: фермери отримують доступ до підтримки інновацій і цифрових цифрових сервісів;

- надаються гранти та субсидії для програм цифрових агротехнологій, що стимулює конкуренцію та розвиток стартапів і приватних ІТ-рішень;

- держава виконує роль сприяння, створюючи рамкові умови, а не пряму державну організаційну директиву.

3. Інституційно-мережева модель передбачає формування коаліцій між державними установами, науково-дослідними інститутами, агропідприємствами та інноваційними стартапами, а також підвищує рівень співпраці та обміну знаннями, що сприяє швидкому впровадженню цифрових технологій у виробничі процеси. Успіх залежить від рівня інтеграції та відкритості учасників мережі. У штаті Андхра-Прадеш (Індія) застосовується мережа державних, приватних та громадських інституцій для спільного впровадження цифрових рішень. Система APAIMS 2.0 (Andhra Pradesh Agriculture Information Management System) об'єднує дані про посіви, розподіл субсидій, ринкові сервіси, метеорологічні дані, моніторинг здоров'я ґрунту тощо, забезпечуючи обмін інформацією між владою, дослідними установами, приватними ІТ-компаніями та фермерами [15].

Специфіка реалізації інституційно-мережевої моделі:

- платформа створена як мережевий механізм із кількома акторами — уряд, приватні ІТ-суб'єкти, технічні компанії, фермерські об'єднання;

- забезпечується інтеграція даних і сервісів, що спрощує доступ фермерів до інноваційних рішень;

- держава виступає координатором та стимулятором створення загального цифрового середовища для інновацій.

4. Цифрова або смарт-модель управління — найсучасніша модель, що інтегрує цифрові інструменти управління: аналітику великих даних, інтернет речей (IoT), автоматизовані системи моніторингу та прогнозування виробничих процесів. Держава виконує роль координатора та регулятора цифрового середовища, забезпечуючи ефективний обмін даними та прийняття рішень на основі аналітики. Основні переваги — підвищення продуктивності, зниження витрат та оптимізація ресурсів, тоді як ризики пов'язані з високими початковими інвестиціями та потребою у кваліфікованих кадрах.

Цифрова модель управління реалізується у Південній Кореї, де уряд відіграє провідну роль у створенні цифрових інструментів для аграрного сектору. Держава координує національні дані, аналітику, IoT, AI та платформи цифрових послуг, що забезпечують оперативне прийняття рішень, оптимізацію виробничих процесів, моніторинг агровиробництва у реальному часі та прогнозу аналітику. За рахунок державної ініціативи та інвестицій створюються цифрові платформи, які об'єднують дані про ґрунти, погодні умови, ринкові показники та технологічні рішення, що підвищують ефективність аграрного сектору [16-18]. Іншим прикладом є Франція, яка розвиває цифровий аграрний сектор через державно-спрямовану інтеграцію цифрових технологій, зокрема платформ даних, аналітики й IoT, що підтримуються на національному (урядовому) і регіональному рівнях, за участі аграрних кластерів та наукових інститутів. Уряди формують нормативні рамки, програмну підтримку й фінансування досліджень, що дозволяє аграріям впроваджувати цифрові рішення для підвищення продуктивності й адаптивності до викликів [19; 20].

Специфіка реалізації цифрової (сма́рт) моделі управління:

- держава виступає координатором цифрових платформ і стандартів даних;
- агентства стимулюють розвиток інновацій через R&D і наукові інститути для розроблення високотехнологічних рішень (AI, IoT тощо);
- підтримується тісна взаємодія між урядом, науково-дослідними центрами та аграрними підприємствами для масштабування інноваційних рішень;
- фокус на інтеграції цифрових рішень у агровиробництво та ланцюги поставок для підвищення стійкості й конкурентоспроможності.

Для кращого розуміння особливостей публічного управління інноваційним розвитком агропромислового комплексу в умовах цифровізації доцільно провести порівняльний аналіз основних моделей управління. У табл. 1 продемонстровано ключові типи моделей, приклади країн, де вони реалізуються, основні характеристики та специфіку впровадження, що дозволяє оцінити переваги і обмеження кожної моделі та визначити їх застосовність у різних національних контекстах.

Аналіз порівняльних характеристик моделей показує, що вибір ефективної стратегії управління інноваціями у агропромисловому комплексі значною мірою залежить від рівня цифровізації, структури ринку та інституційної спроможності країни. Адміністративно-командна модель забезпечує централізований контроль і швидке впровадження державних ініціатив, тоді як ринково-орієнтована сприяє розвитку приватного сектору та інноваційних підприємств. Інституційно-мережева модель підвищує ефективність через кооперацію численних акторів, а цифрова (сма́рт) модель забезпечує інтеграцію сучасних технологій для прогнозування, управління і оптимізації процесів. Вибір конкретної моделі або їх комбінації має враховувати національні особливості та стратегічні цілі цифровізації аграрного сектору.

У сучасних умовах Україна рухається у бік цифрової трансформації агропромислового комплексу, що формує особливу модель публічного управління — комбіновану цифрово-ринково-мережеву модель. Такий підхід поєднує державні ініціативи, механізми ринку і мережеву взаємодію між держструктурами, приватними компаніями, науковими установами та агровиробниками [5; 21; 22]:

— державна стратегія і цифрові ініціативи — уряд України спільно з Міністерством цифрової трансформації, Міністерством освіти та науки та іншими інституціями розробив загальну Глобальну інноваційну стратегію WINWIN до 2030 року, що включає секторну стратегію AgroTech. Вона спрямована на інтеграцію цифрових рішень (AI, IoT, роботизація) у агропромисловий комплекс, створення інноваційних платформ, AgroTech-центрів та тестових парків для розробки та масштабування технологій;

— комбінація ринкових і мережевих механізмів — стратегія передбачає співпрацю держави, IT-асоціацій, стартапів, аграрних компаній та інвесторів, що характерно для інституційно-мережевої моделі. Наприклад, створення AgroTech-інноваційних кластерів для об'єднання розробників і фермерів сприяє передачі знань та спільній розробці рішень;

— ринкові стимули та відкритість для інвестицій — пріоритетом є створення конкурентного середовища та залучення інвестицій у сектор через розробку регуляторних дорожніх карт та підтримку інноваційних компаній, що відображає ринково-орієнтовані елементи;

— цифрові технології як основа управління — на рівні практичної діяльності спостерігається використання цифрових студійних рішень, аналітики даних, GPS-моніторингу, IoT-датчиків у виробничих процесах, адже цифрова трансформація агросектора розглядається як складова механізмів підвищення ефективності та адаптивності управління.

Таблиця 1. Порівняльний аналіз моделей публічного управління інноваційним розвитком регіону на прикладі АПК в умовах цифровізації

№	Моделі управління	Основні характеристики	Специфіка реалізації
1	Адміністративно-командна модель	Централізоване управління, директивне планування	Держава встановлює пріоритети, контролює реалізацію програм, спрямовує інвестиції у R&D та цифрову інфраструктуру
2	Ринково-орієнтована модель	Ринок і приватний сектор у центрі інноваційної політики	Держава забезпечує нормативні рамки, фінансові стимули та гранти, фермери та приватні компанії реалізують інновації
3	Інституційно-мережева модель	Мережа державних, приватних та громадських акторів	Створення цифрових платформ для обміну даними; координація між урядом, компаніями та фермерськими організаціями
4	Цифрова (сма́рт) модель	Штучний інтелект, IoT, цифрові платформи	Держава координує цифрові сервіси, аналітику даних і IoT; підтримка R&D і інтеграція цифрових рішень у виробництво

Джерело: систематизовано автором на основі [13—20].

Чому саме така модель?

1. Україна активно впроваджує державні цифрові стратегії, що вимагають участі різних акторів: державних органів, приватного сектору та наукових установ, - що характерно для мережевого підходу [21].

2. Уряд створює нормативно-правові та стратегічні рамки, але не централізує весь процес управління, а стимулює ринкові механізми і партнерства, що робить підхід близьким до ринково-орієнтованої моделі з елементами цифрової (смайт) моделі [22].

3. Цифрові технології становлять основу модернізації АПК і використовуються для аналітики, оптимізації ресурсів і прийняття рішень, що відповідає сучасній фазі цифрового управління [23].

Отже, в Україні формується гібридна управлінська модель, що поєднує елементи цифрової, ринкової та інституційно-мережевої моделей, спрямована на інтеграцію технологій, стимулювання інновацій і розбудову партнерств між ключовими учасниками аграрного сектору, що відповідає стратегічним цілям цифрового розвитку та адаптації до глобальних викликів агропромислового сектору.

Сучасна стратегія публічного управління інноваційним розвитком агропромислового комплексу в Україні характеризується інтеграцією цифрових технологій, ринкових механізмів і мережевої взаємодії між державними органами, приватними компаніями, науковими установами та аграрними підприємствами. Такий гібридний підхід має низку переваг. Зокрема модель забезпечує широку кооперацію та інтеграцію численних акторів, що сприяє обміну знаннями, поширенню інновацій та підвищенню ефективності впровадження новітніх технологій, що особливо важливо для України, де розвиток цифрового агросектору передбачає участь як державних інституцій, так і приватного бізнесу та наукових центрів.

Іншим важливим моментом є те, що, ринково-орієнтована складова моделі стимулює залучення інвестицій, розвиток стартапів і комерціалізацію технологій, що створює конкурентне середовище та прискорює інноваційний процес. Розвиток AgroTech-кластерів та цифрових платформ дозволяє фермерам отримувати доступ до сучасних технологій, сприяє адаптації виробництва до ринкових потреб та зниженню витрат. І наостанок слід зауважити, що використання цифрових технологій — таких як аналітика великих даних, IoT-датчики, GPS-моніторинг та штучний інтелект — підвищує продуктивність, оптимізує ресурси, дозволяє прогнозувати врожайність і ефективно управляти ризиками, що пов'язано з кліматичними та ринковими викликами.

Водночас реалізація цієї моделі має певні недоліки. Високі фінансові та технологічні вимоги обмежують доступ до сучасних рішень для малих та середніх господарств, що може посилювати регіональні нерівності. Ризики координації численних учасників мережі ускладнюють прийняття рішень і визначення відповідальності, особливо у випадку конфлікту інтересів між державними органами, приватним сектором та науковими установами. Крім того, ефективність моделі залежить від стабільності політичної та економічної ситуації, прозорості регуляторної політики та стратегічного планування.

Таким чином, гібридна цифрово-ринково-мережева модель управління інноваційним розвитком регіону на прикладі АПК в Україні поєднує переваги інтеграції, стимулювання інновацій і цифрової трансформації, забезпечуючи адаптивність і конкурентоспроможність аграрного сектору. Водночас її реалізація потребує значних ресурсів, ефективної координації та стратегічного управління для мінімізації ризиків і забезпечення рівномірного розвитку регіонів.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

У статті проаналізовано сучасні моделі публічного управління інноваційним розвитком регіонів, зокрема адміністративно-командну, ринково-орієнтовану, інституційно-мережеву та цифрову (смайт), а також здійснено порівняльний аналіз їх реалізації у різних країнах. Результати дослідження підтверджують, що ефективність інноваційного розвитку регіонів визначається рівнем інтеграції державних стратегій, ринкових механізмів, цифрових технологій та міжсекторальної взаємодії між ключовими партнерами.

Встановлено, що для України характерною є гібридна цифрово-ринково-мережева модель публічного управління, яка поєднує інструменти стратегічного державного регулювання, механізми стимулювання інновацій через ринок та впровадження цифрових технологій у різні сфери регіональної економіки. На прикладі агропромислового комплексу як одного з базових секторів продемонстровано, що така модель забезпечує підвищення продуктивності, оптимізацію ресурсного використання та адаптивність до динамічних змін зовнішнього середовища. Водночас її ефективність обмежується високими вимогами до ресурсного забезпечення, складністю координації між численними учасниками, а також наявністю регіональних диспропорцій у доступі до інновацій.

Обґрунтовано, що підвищення ефективності публічного управління інноваційним розвитком регіонів в Україні потребує комплексного поєднання цифрової трансформації, інституційного розвитку та ринкових механізмів, а також формування умов для рівномірного поширення інновацій між регіонами. Перспективи подальших досліджень доцільно зосередити на оцінюванні впливу цифрових платформ, мережевих екосистем та інструментів смайт-управління на ефективність регіонального розвитку та результативність публічного управління в умовах інтеграції України у глобальні економічні процеси.

Література:

1. Кашульська Т. Маркетингові орієнтири збуту продукції підприємств агробізнесу в умовах цифровізації. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2024. № 5. С. 543—548. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-334-81>.
2. Кифяк В.І. Теоретико-прикладні аспекти цифровізації сфери агробізнесу. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2024. № 2. С. 79—92. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-2\(38\)-79-92](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-2(38)-79-92).

3. Мазур В. Цифровізація агробізнесу та її вплив на стратегічний розвиток аграрного сектору. Ефективна економіка. 2024. № 11. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.11.54>.

4. Юрчук Н.П., Кіпоренко С.С. Цифровізація сільського господарства: виклики і можливості для фермерських господарств. Агросвіт. 2024. № 19. С. 53—62. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024-19.53>.

5. Гончаренко О. Запровадження цифровізації у державне управління агропромисловим комплексом України. Публічне управління: концепції, парадигма, розвиток, удосконалення. 2024. № 8. С. 36—43. DOI: <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2024-8-36-43>.

6. Газуда Л., Олифіренко Ю. Механізми публічного управління інноваційним розвитком регіону в умовах цифрових трансформацій. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2025. № 4 (44). С. 105—115. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-4\(44\)-105-115](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-4(44)-105-115).

7. Сокольська Т., Поліщук С., Білик О. Формування механізмів публічного управління інноваційним розвитком сільського господарства України. Аспекти публічного управління. 2020. № 8 (2). С. 71—78. DOI: <https://doi.org/10.15421/152021>.

8. Vovchak O., Dziurakh Yu., Kulyniak I., Halkiv L., Rachynska H. Economic Mechanism of State Regulation of the Investment Activity in Agriculture. Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice. 2022. Vol. 3 (44). Pp. 269—258. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.44.2022.3774>.

9. Vahdanjoo M., Sorensen C., Norremark M. Digital transformation of the agri-food system. Current Opinion in Food Science. 2025. Vol. 63, 101287. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.cofs.2025.101287>.

10. Sharmin S., Chowdhury R. Digital Transformation in Governance: The Impact of e-governance on Public Administration and Transparency. Journal of Computer Science and Technology Studies. 2025. Vol. 7 (1). Pp. 362—379. DOI: <https://doi.org/10.32996/jcsts.2025.7.1.27>.

11. Huyen N., Thanh T., Ha T. Developing sustainable and resilient agriculture system of European countries in the rise of digital governance. Sustainable Futures. 2025. Vol. 10, 101292. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.sftr.2025.101292>.

12. Kandel G., Polakova J., Hamouz P., Hruska A., Varvaris I., Manikas I. The role of digitalisation in supporting farmers and strategic policies for food security and sustainability in Europe: A review. Sustainable Futures. 2026. Vol. 11, 101702. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.sftr.2026.101702>.

13. Agricultural Policy Monitoring and Evaluation 2025 / Full Report / China / OECD, 2025. URL: https://www.oecd.org/en/publications/2025/10/agricultural-policy-monitoring-and-evaluation-2025_354e7040/full-report/china_5447e9c6.html.

14. Digitalising the EU agricultural sector / European Commission, 2025. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/digitalisation-agriculture>.

15. Andhra Pradesh to fully digitize agriculture from Kharif 2025 / Times of India, 2025. URL: [https://timesofindia.indiatimes.com/technology/reviews/asus-](https://timesofindia.indiatimes.com/technology/reviews/asus-expertbook-p1-review-the-business-laptop-that-doesnt-break-the-bank/articleshow/121391159.cms)

expertbook-p1-review-the-business-laptop-that-doesnt-break-the-bank/articleshow/121391159.cms.

16. South Korea plans AI-based platform for fresh produce farming / Fresh Plaza, 2026. URL: <https://www.freshplaza.com/latin-america/article/9808137/south-korea-plans-ai-based-platform-for-fresh-produce-farming>.

17. Greenlabs partners Korean Government on Ag Tech / IoT M2M Council, 2022. URL: <https://iotm2m-council.org/iot-library/news/connected-industries-news/greenlabs-partners-korean-government-on-agtech>.

18. Advancing Smart Agriculture: The Current Landscape of Data Services and Platforms in Korea / Goover, 2025. URL: <https://seo.goover.ai/report/202505/go-public-report-en-0e02fc43-fc52-4781-a3ae-4306d71aa528-0-0.html>.

19. Agriculture et numerique: la feuille de route du secteur / Gouvernement, 2022. URL: <https://www.economie.gouv.fr/agriculture-numerique-feuille-route-secteur>.

20. France 2030 | Agro-ecology and digital technology: the state invests € 65 million in a new research programme / Inria Alumni, 2023. URL: <https://inria.fr/en/france-2030-pepr-agroecologie-transition-numerique>.

21. Agro Tech Sectoral Development Strategy — Part of WINWIN 2030 — Developed Jointly with ITU / IT Ukraine Association, 2025. URL: <https://itukraine.org.ua/en/agrotech-sectoral-development-strategy-part-of-winwin-2030-developed-jointly-with-itu>.

22. Ukraine Positions Agro Tech as Its Next Global Growth Engine / Digital State UA, 2025. URL: <https://digitalstate.gov.ua/news/tech/winwin-ta-it-ukraine-association-pratsiuvatymut-nad-vyvedenniam-ukrayins-koho-agrotech-na-hlobalni-rynky>.

23. Подсоха А. Принципи цифрового управління в аграрному секторі як інструмент підтримки продовольчої безпеки. Науковий вісник ЧНУ імені Юрія Федьковича. Серія Економіка. 2023. № 1. С. 74—79. DOI: <https://doi.org/10.32782/ecovis/2023-1-11>.

References:

1. Kashulska, T. (2024), "Marketing guidelines for the sale of products of agribusiness enterprises in the conditions of digitalization", Bulletin of Khmelnytsky National University. Economic Sciences, vol. 5, pp. 543—548. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-334-81>.

2. Kyfiak, V.I. (2024), "Theoretical and applied aspects of digitalization of the agribusiness sphere", Problems and prospects of economics and management, vol. 2, pp. 79—92. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-2\(38\)-79-92](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-2(38)-79-92).

3. Mazur, V. (2024), "Digitalization of agribusiness and its impact on the strategic development of the agricultural sector", Effective economy, vol. 11. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.11.54>.

4. Yurchuk, N.P. and Kiporenko, S.S. (2024), "Digitalization of agriculture: challenges and opportunities for farms", Agrosvit, vol. 19, pp. 53—62. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.19.53>.

5. Honcharenko, O. (2024), "Introduction of digitalization into the state management of the agro-industrial complex of Ukraine", Public administration: concepts,

paradigm, development, improvement, vol. 8, pp. 36—43. DOI: <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2024-8-36-43>.

6. Hazuda, L. and Olyfirenko, Yu. (2025), "Mechanisms of public management of innovative development of the region in the context of digital transformations", Problems and prospects of economics and management, vol. 4 (44), pp. 105—115. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-4\(44\)-105-115](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-4(44)-105-115).

7. Sokolska, T., Polishchuk, S. and Bilyk, O. (2020), "Formation of mechanisms of public management of innovative development of agriculture of Ukraine", Aspects of public management, vol. 8 (2), pp. 71—78. DOI: <https://doi.org/10.15421/152021>.

8. Vovchak, O., Dziurakh, Yu., Kulyniak, I., Halkiv, L. and Rachynska, H. (2022), "Economic Mechanism of State Regulation of the Investment Activity in Agriculture", Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice, vol. 3 (44), pp. 269—258. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptop.3.44.2022.3774>.

9. Vahdanjoo, M., Sorensen, C. and Norremark, M. (2025), "Digital transformation of the agri-food system", Current Opinion in Food Science, vol. 63, 101287. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.cofs.2025.101287>.

10. Sharmin, S. and Chowdhury, R. (2025), "Digital Transformation in Governance: The Impact of e-governance on Public Administration and Transparency", Journal of Computer Science and Technology Studies, vol. 7 (1), pp. 362—379. DOI: <https://doi.org/10.32996/jcsts.2025.7.1.27>.

11. Huyen, N., Thanh, T. and Ha, T. (2025), "Developing sustainable and resilient agriculture system of European countries in the rise of digital governance", Sustainable Futures, vol. 10, 101292. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.sftr.2025.101292>.

12. Kandel, G., Polakova, J., Hamouz, P., Hruska, A., Varvaris, I. and Manikas, I. (2026), "The role of digitalisation in supporting farmers and strategic policies for food security and sustainability in Europe: A review", Sustainable Futures, vol. 11, 101702. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.sftr.2026.101702>.

13. OECD (2025), "Agricultural Policy Monitoring and Evaluation 2025", available at: https://www.oecd.org/en/publications/2025/10/agricultural-policy-monitoring-and-evaluation-2025_354e7040/full-report/china_5447e9c6.html (Accessed 05 March 2026).

14. European Commission (2025), "Digitalising the EU agricultural sector", available at: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/digitalisation-agriculture> (Accessed 05 March 2026).

15. Times of India (2025), "Andhra Pradesh to fully digitize agriculture from Kharif 2025", available at: <https://timesofindia.indiatimes.com/technology/reviews/asus-expertbook-p1-review-the-business-laptop-that-doesnt-break-the-bank/articleshow/121391159.cms> (Accessed 05 March 2026).

16. Fresh Plaza (2026), "South Korea plans AI-based platform for fresh produce farming", available at: <https://www.freshplaza.com/latin-america/article/9808137/south-korea-plans-ai-based-platform-for-fresh-produce-farming> (Accessed 05 March 2026).

17. IoT M2M Council (2022), "Greenlabs partners Korean Government on AgTech", available at: <https://iotm2mcouncil.org/iot-library/news/connected-industries-news/greenlabs-partners-korean-government-on-agtech> (Accessed 05 March 2026).

18. Goover (2025), "Advancing Smart Agriculture: The Current Landscape of Data Services and Platforms in Korea", available at: <https://seo.goover.ai/report/202505/go-public-report-en-0e02fc43-fc52-4781-a3ae-4306d71aa528-0-0.html> (Accessed 05 March 2026).

19. Gouvernement (2022), "Agriculture et numerique: la feuille de route du secteur", available at: <https://www.economie.gouv.fr/agriculture-numerique-feuille-route-secteur> (Accessed 05 March 2026).

20. Inria Alumni (2023), "France 2030 | Agro-ecology and digital technology: the state invests € 65 million in a new research programme", available at: <https://inria.fr/en/france-2030-pepr-agroecologie-transition-numerique> (Accessed 05 March 2026).

21. IT Ukraine Association (2025), "AgroTech Sectoral Development Strategy — Part of WINWIN 2030 — Developed Jointly with ITU", available at: <https://itukraine.org.ua/en/agrotech-sectoral-development-strategy-part-of-winwin-2030-developed-jointly-with-itu> (Accessed 05 March 2026).

22. Digital State UA (2025), "Ukraine Positions AgroTech as Its Next Global Growth Engine", available at: <https://digitalstate.gov.ua/news/tech/winwin-ta-it-ukraine-association-pratsiyuvatymut-nad-vyvedenniam-ukrayinskoho-agrotech-na-hlobalni-rynky> (Accessed 05 March 2026).

23. Podsokha, A. (2023), "Principles of digital management in the agricultural sector as a tool for supporting food security", Scientific Bulletin of the Yuriy Fedkovych National University of Chernivtsi. Economics Series, vol. 1, pp. 74—79. DOI: <https://doi.org/10.32782/ecovis/2023-1-11>.

Отримано редакцією журналу / Received: 17.03.26

Процеженовано / Revised: 28.03.26

Схвалено до друку / Accepted: 09.04.26

<https://nayka.com.ua>

Електронне фахове видання

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
удосконалення та розвиток

Виходить 12 разів на рік

включено до переліку наукових фахових видань України
з питань ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
(Категорія «Б»)

Наказ Міністерства освіти і науки України
від 28.12.2019 №1643

Спеціальність 281

e-mail: economy_2008@ukr.net

viber: +38 050 3820663